

40 anys d'informes de salut: avenços i reptes

Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)

Ajuntament
de Barcelona

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

Agència
de Salut Pública

Informe La Salut a Barcelona

La salut a Barcelona

CSB Consorci Sanitari de Barcelona

ASB Agència de Salut Pública

- ▶ Eina essencial per al **monitoratge de la salut**, les **desigualtats en salut** i la **priorització de polítiques**.
- ▶ Aquest any es commemoren la publicació de **40 anys de informes de salut a la ciutat**. Per aquest motiu, "*La salut a Barcelona*" recull les **tendències d'alguns indicadors** durant aquest període i es publica un altre **informe monogràfic** de tendències.
- ▶ A més, aquest any, l'informe posa un accent especial en destacar les **desigualtats en salut segons l'edat**.

Com entenem la salut?

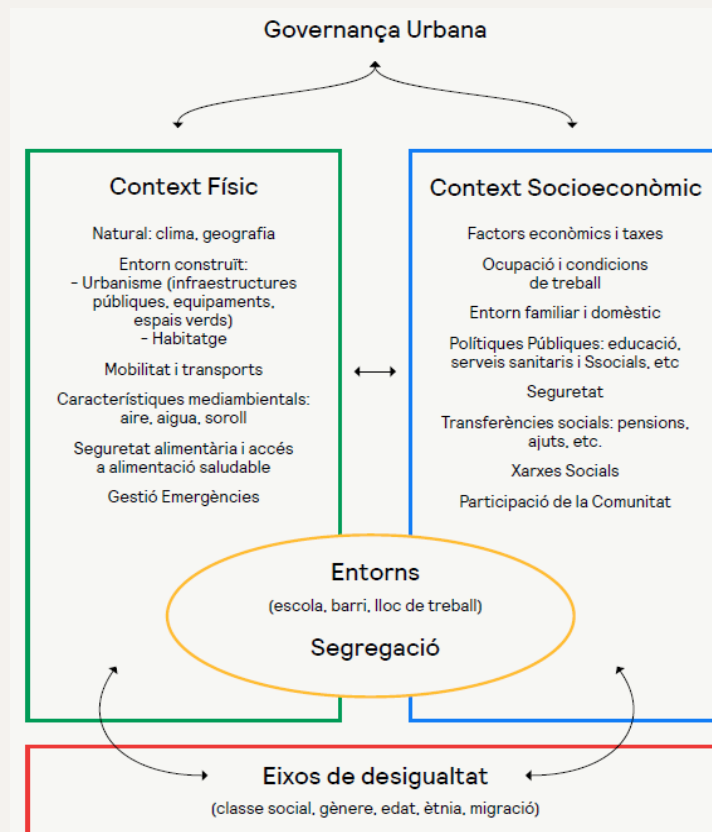
La salut a Barcelona 2023

- ▶ La població
- ▶ El context físic
- ▶ El context socioeconòmic
- ▶ Estat de salut de la ciutat

Les ciutats o àrees urbanes tenen característiques específiques que les diferencien dels altres àmbits d'actuació, com ara el país o la comunitat autònoma.

▶ Model dels determinants socials de la salut i les desigualtats en salut a les àrees urbanes

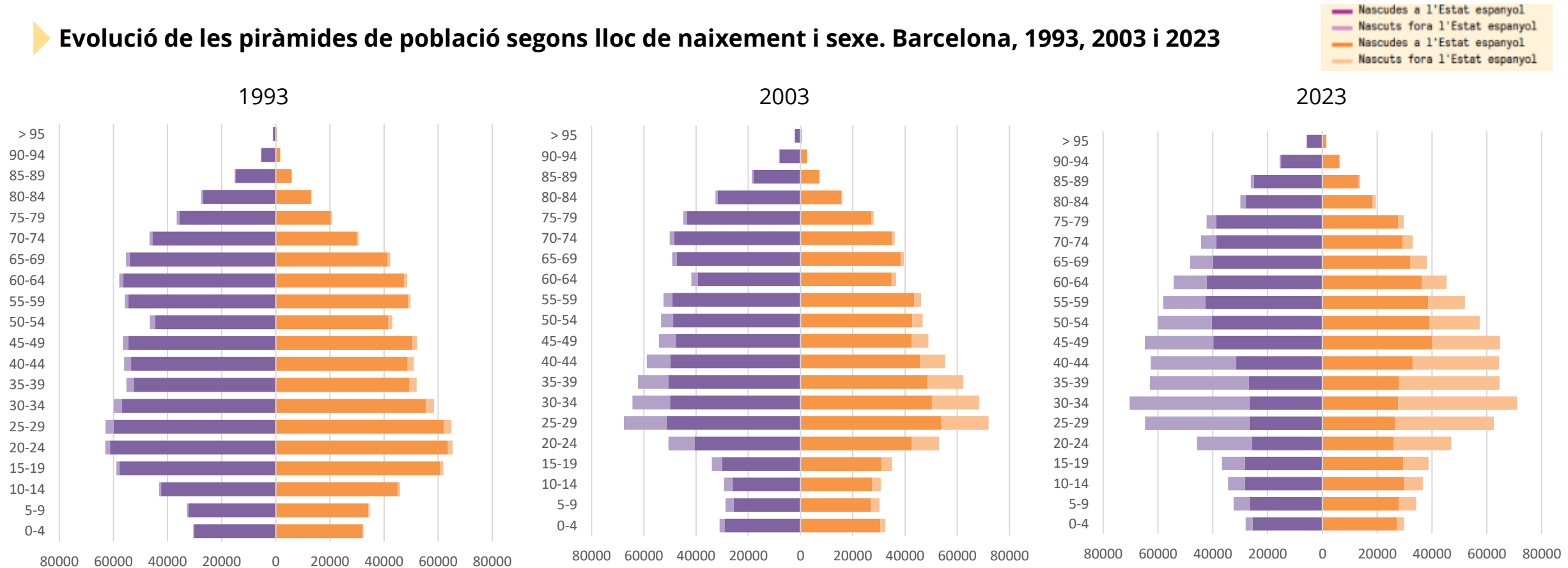
Borrell, C.; Pons-Vigués, M.; Morrison, J.; Díez, E. «Factors and processes influencing health inequalities in urban areas». J Epidemiol Community Health. 2013; 67(5):389-91 [Anar-hi](#)

La població: Característiques sociodemogràfiques

Barcelona és avui una ciutat amb **més persones grans** i també **més diversa**.

El **2023**, es recupera la tendència a l'alça d'abans de la pandèmia i s'arriba al **segon valor més elevat** d'habitants **dels últims 30 anys: 1.660.435 habitants**.

► Evolució de les piràmides de població segons lloc de naixement i sexe. Barcelona, 1993, 2003 i 2023

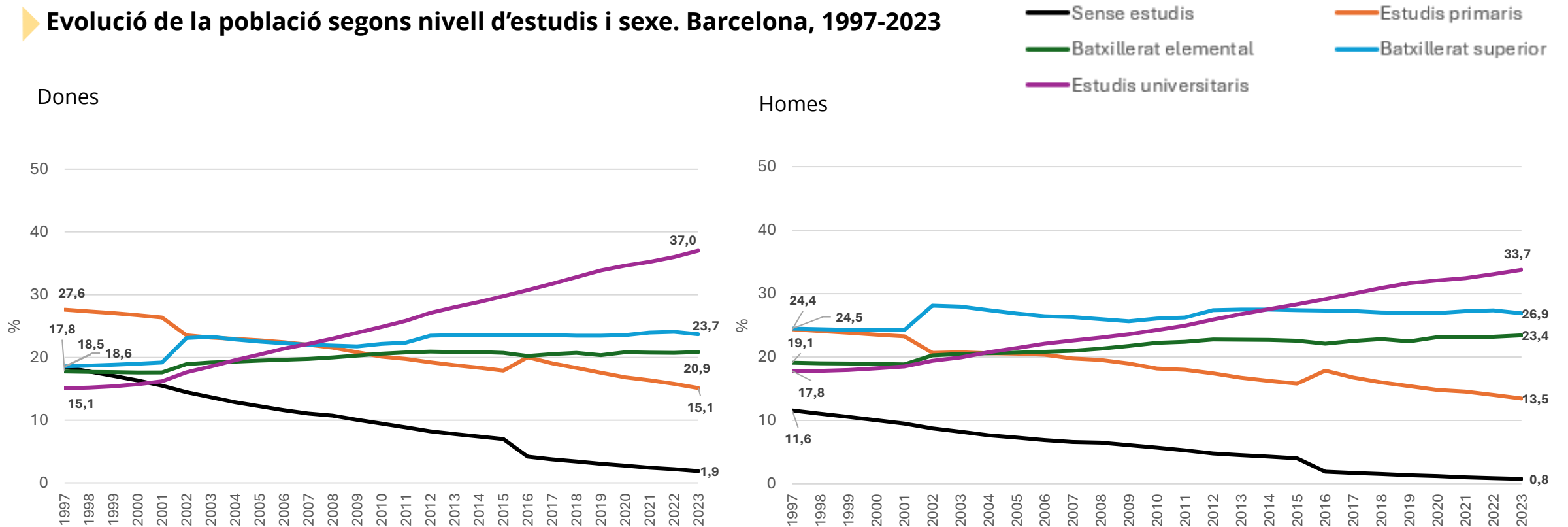
FONT: Padró Municipal d'Habitants a 01/01/2023. Ajuntament de Barcelona.

La població: Característiques sociodemogràfiques

El **nivell d'estudis** de la població de Barcelona ha **augmentat** de manera constant al llarg dels anys, amb **més persones amb estudis superiors**, especialment entre les dones.

D'entre les **persones estrangeres** empadronades a Barcelona, el **42,3%** comptava amb **estudis superiors**.

► Evolució de la població segons nivell d'estudis i sexe. Barcelona, 1997-2023

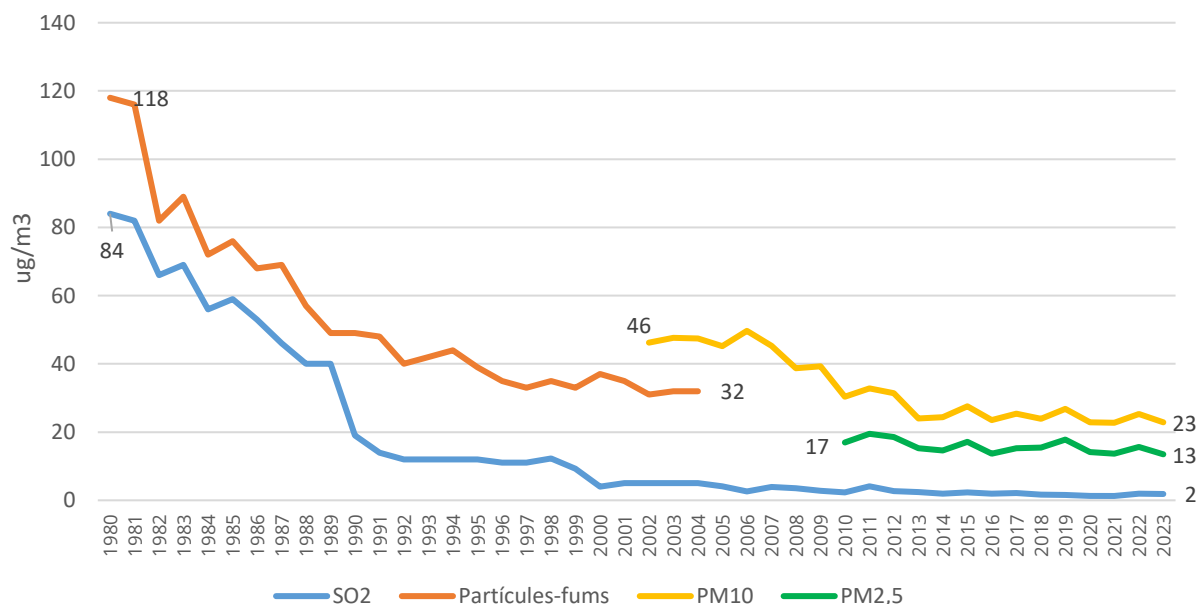
FONT: Padró Municipal d'Habitants a 01/01/2023. Ajuntament de Barcelona.

**Milloren la majoria dels indicadors de salut
i dels seus determinants**

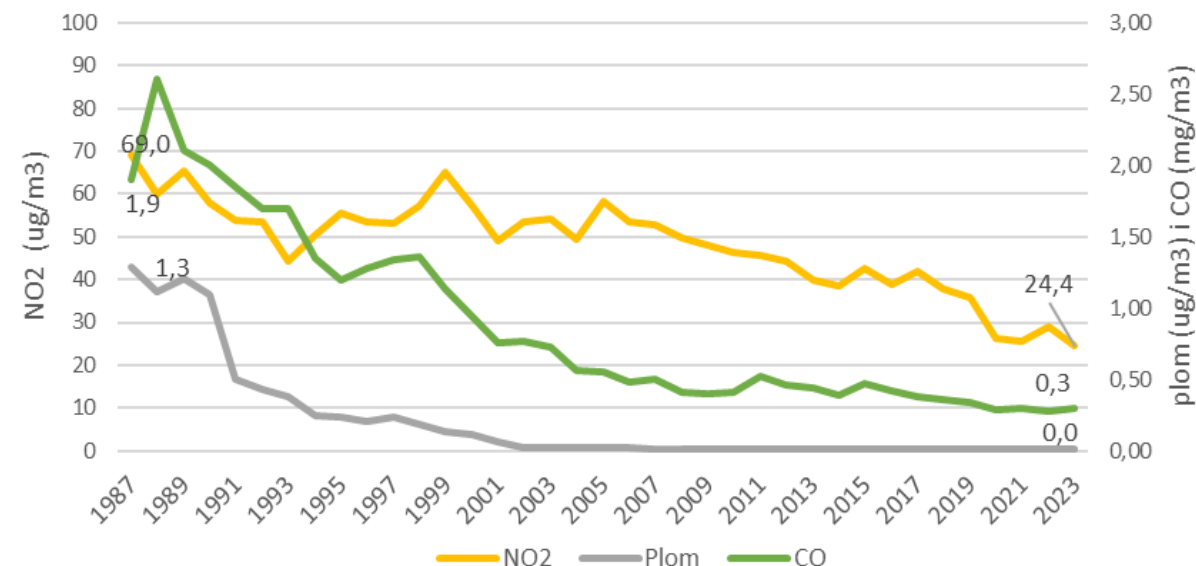
Context Físic: Qualitat de l'aire

La **contaminació** de l'aire **s'ha reduït** en els últims 40 anys. Tanmateix, els **nivells** de **NO₂** i les partícules **PM₁₀** i **PM_{2,5}** de l'aire continuen estant **per sobre** dels **llindars** fixats per l'Organització Mundial de la Salut (**OMS**).

▶ **Evolució de la mitjana anual d'SO₂, partícules-fum, PM₁₀ i PM_{2,5}. Barcelona, 1980-2023**

▶ **Evolució de la mitjana anual d'NO₂ , (en µg/m³, eix esquerre), plom (en µg/m³, eix dret) i monòxid de carboni (CO) (en mg/m³, eix dret). Barcelona, 1987-2023**

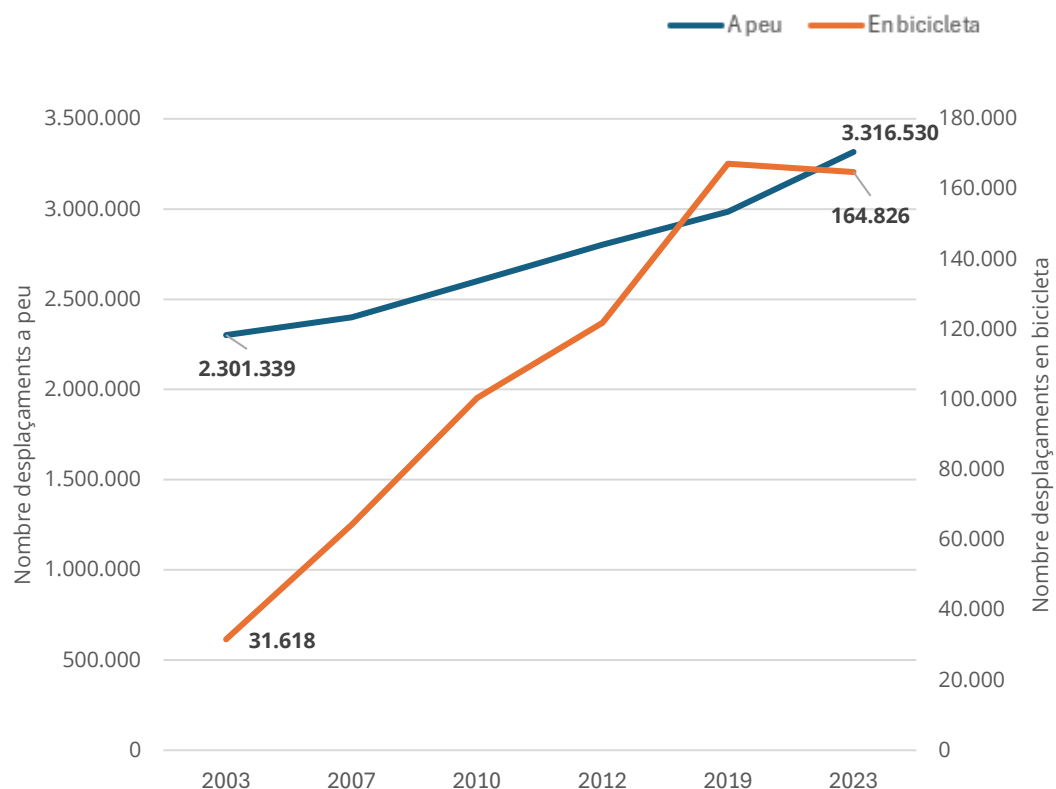

FONT: Agència de Salut Pública de Barcelona.

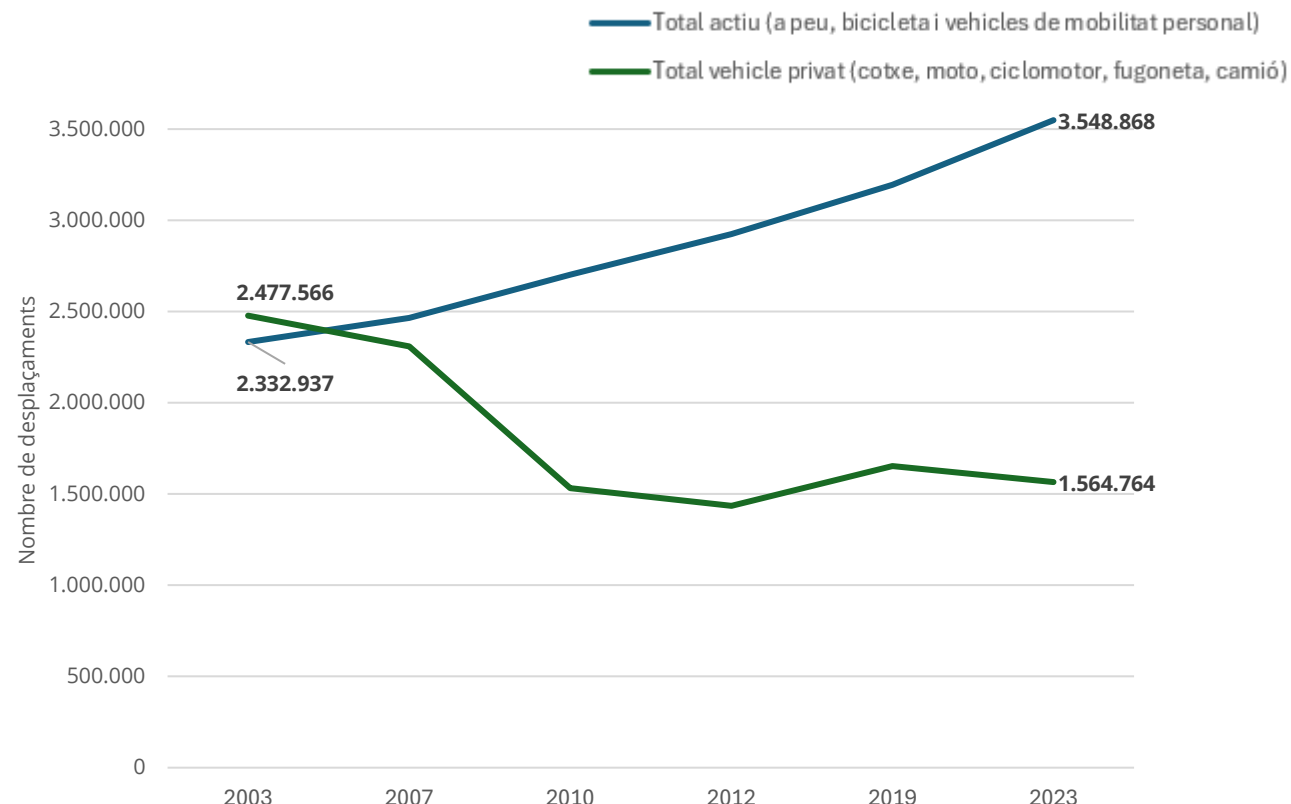
Context físic: Mobilitat

En els últims 30 anys, **han augmentat molt els desplaçaments en transport actiu**, mentre que l'ús del vehicle privat ha disminuït

► Evolució del nombre de desplaçaments amb transport actiu. Barcelona 2003-2023

► Evolució del nombre de desplaçaments amb transport actiu i amb vehicle privat. Barcelona 2003-2023

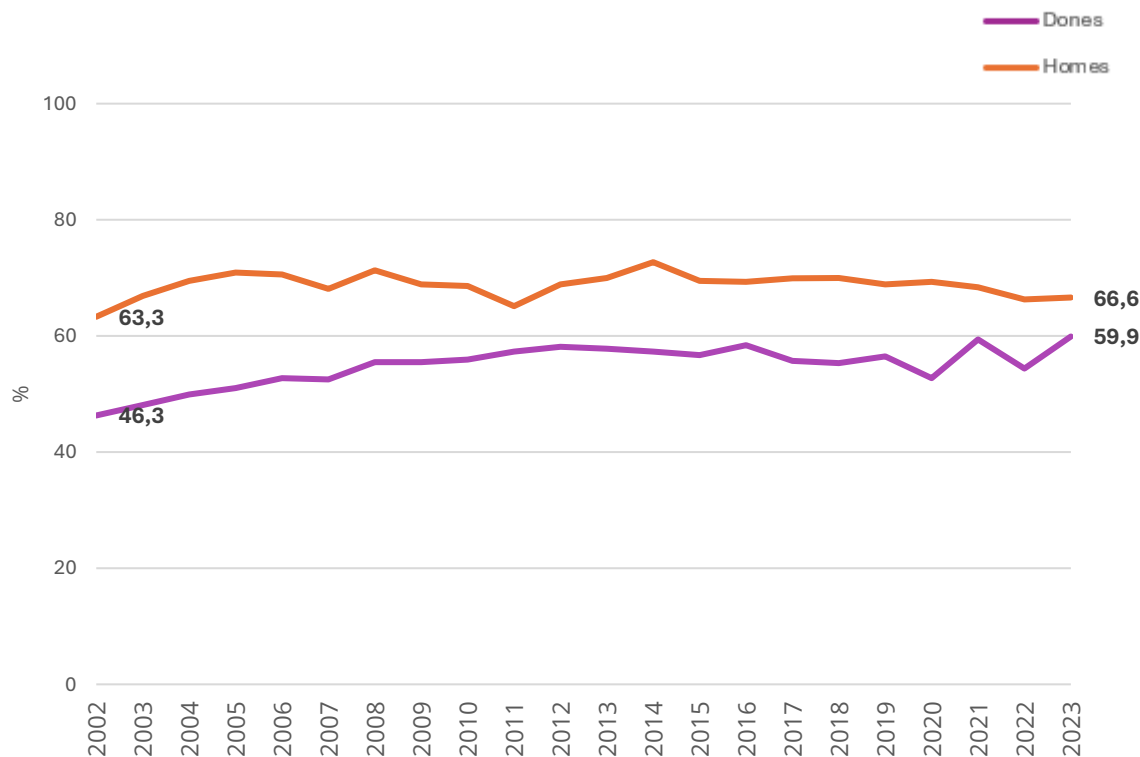

FONT: Enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF). Autoritat Metropolitana dels Transport.

Context Socioeconòmic: Taxa d'activitat i atur

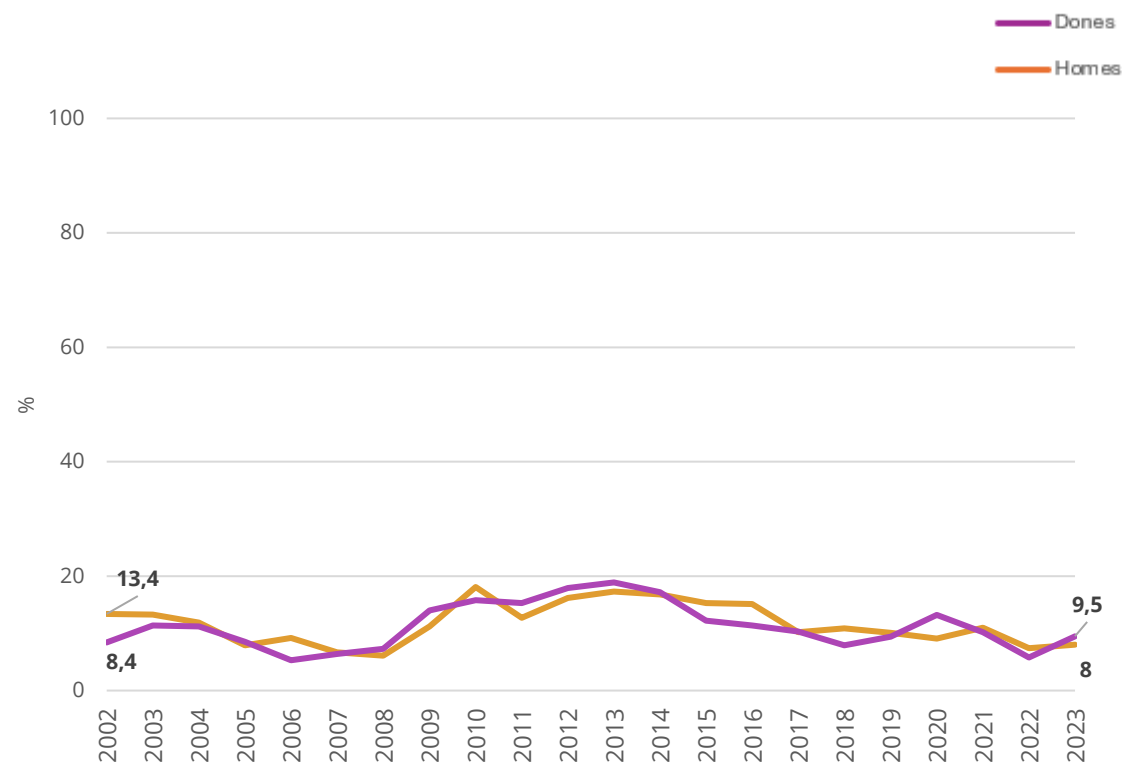
La **taxa d'activitat augmenta** en ambdós sexes, especialment entre les dones.

▶ Evolució de la taxa d'activitat, segons sexe. Barcelona 2002-2023

L'**atur** continua la seva **tendència a la baixa**, sobretot entre les dones.

▶ Evolució de la taxa d'atur, segons sexe. Barcelona 2002-2023

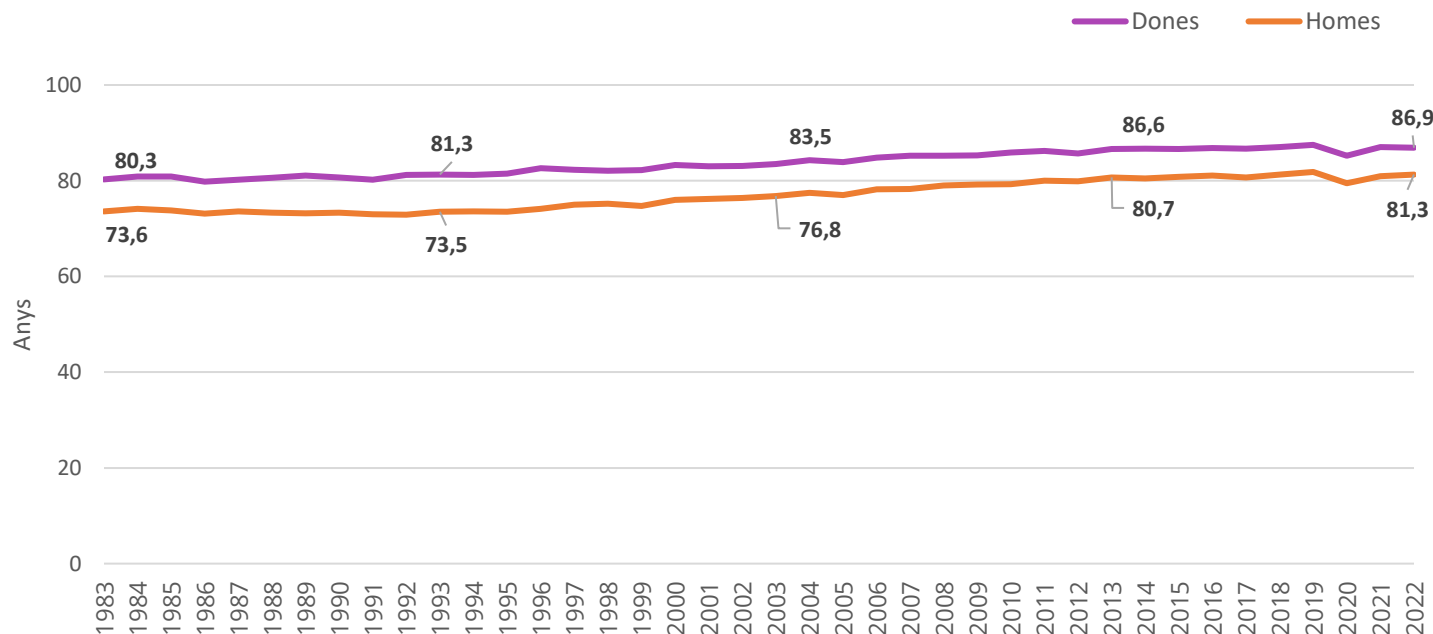

FONT: Enquesta de Població Activa, segon trimestre de cada any

Estat de salut: L'esperança de vida

L'esperança de vida a la ciutat **ha augmentat** progressivament durant els últims 40 anys, **les dones viuen 6,6 anys més i els homes 7,7 anys més** que l'any 1984.

► **Evolució de l'esperança de vida en néixer, segons sexe. Barcelona 1983-2022**

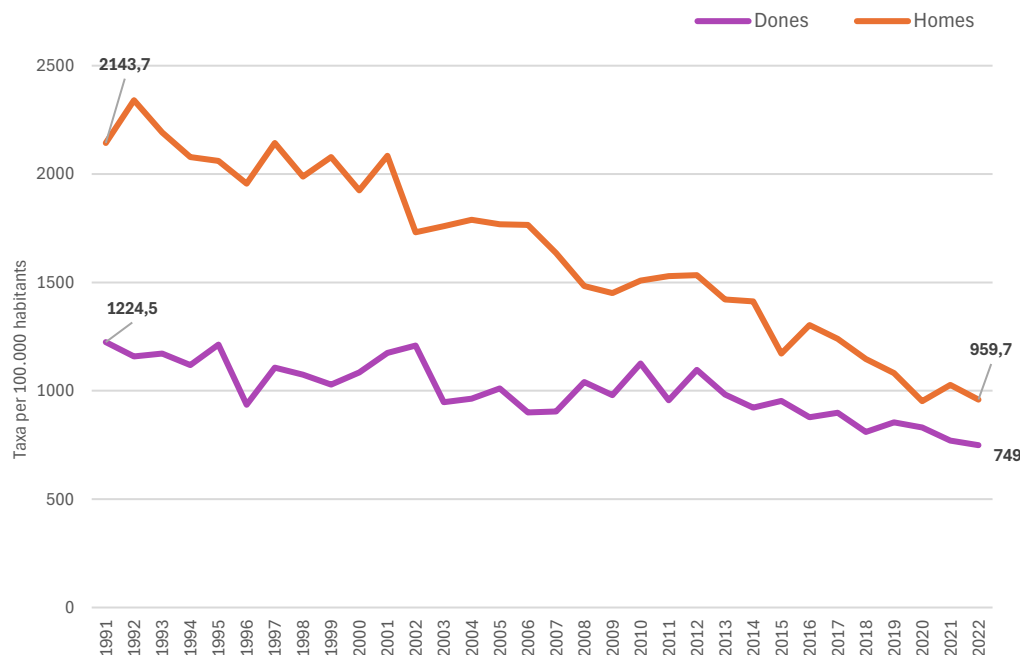

FONT: Registre de mortalitat de Barcelona. Agència de Salut Pública de Barcelona.

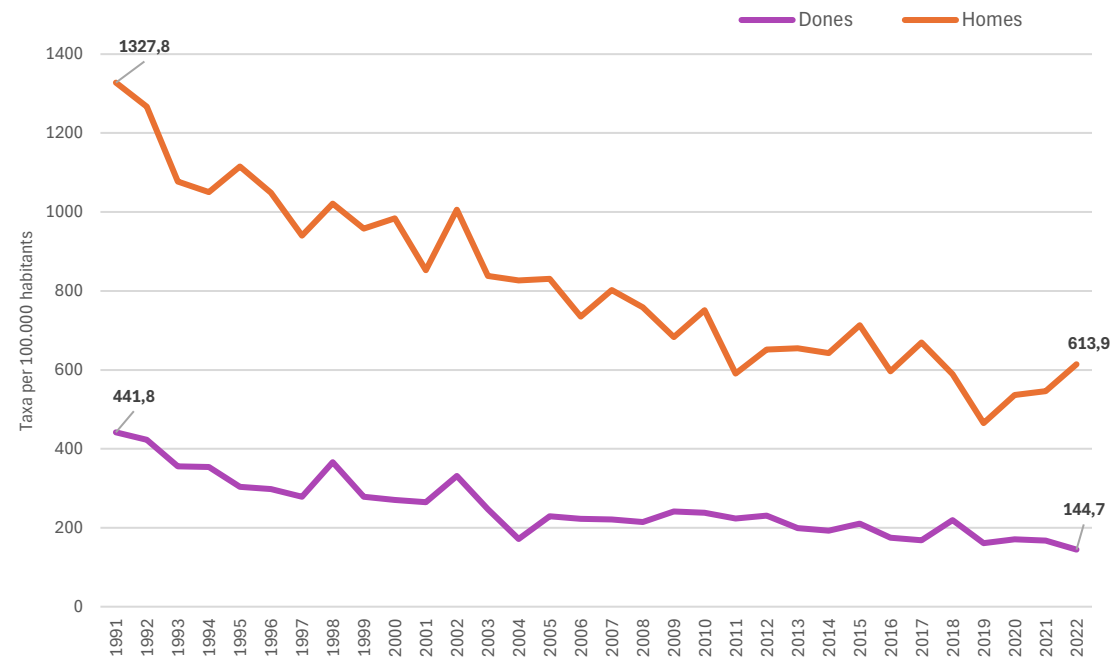
Estat de salut: Els tumors i les malalties del sistema circulatori

Es **redueix** la **mortalitat prematura en general** i per **tumors malignes** i **malalties del sistema circulatori**, les dues principals causes de mort de la població, en ambdós sexes.

▶ **Evolució de la mortalitat prematura per càncer, segons sexe. Barcelona, 1991-2022**

▶ **Evolució de la mortalitat prematura per malalties del sistema circulatori, segons sexe. Barcelona, 1991-2022**

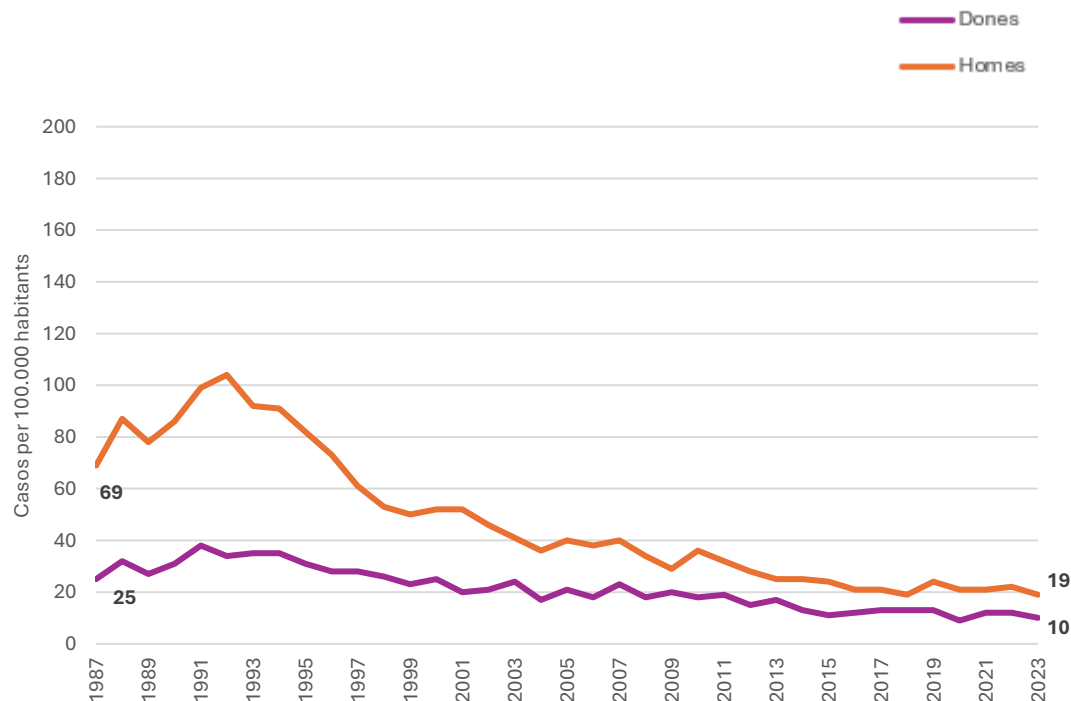

FONT: Registre de mortalitat de Barcelona. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Estat de salut: Malalties transmissibles

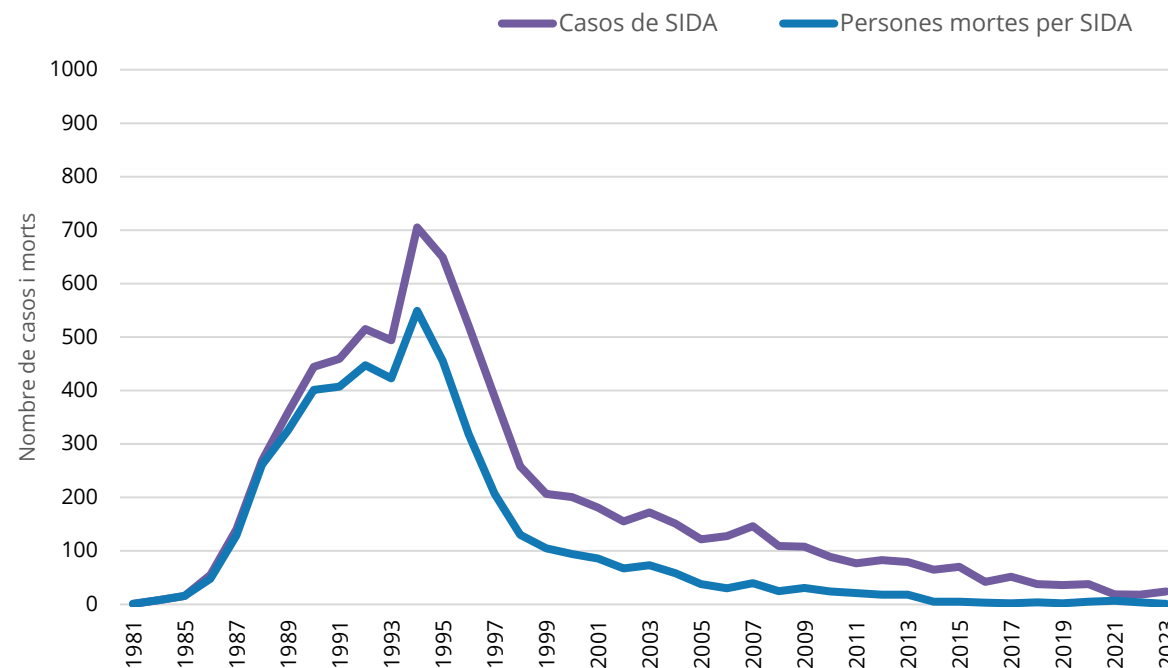
Disminueixen dràsticament algunes transmissibles importants fa 40 anys, com la **tuberculosi** o la **SIDA**.

▶ Evolució de la tuberculosi, segons sexe. Barcelona, 1987-2023

FONT: Programa de prevenció i control de la Tuberculosi. Agència de Salut Pública de Barcelona

▶ Evolució del nombre de persones diagnosticades i mortes per SIDA. Barcelona, 1981-2023

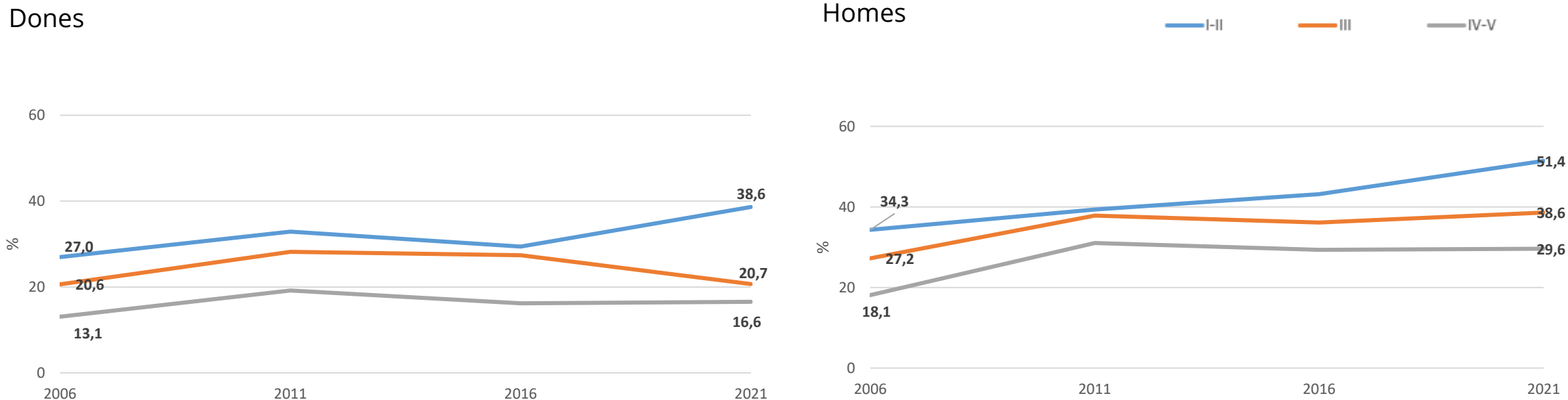

FONT: Agència de Salut Pública de Barcelona

Hàbits relacionats amb la salut: Activitat física

Ha augmentat la pràctica d'activitat física moderada i intensa en el lleure en ambdós sexes, tot i que és més freqüent en els homes i en les classes més benestants.

► Evolució de l'activitat física moderada o intensa en temps de lleure, segons sexe i nivell socioeconòmic. Barcelona, 2006-2021

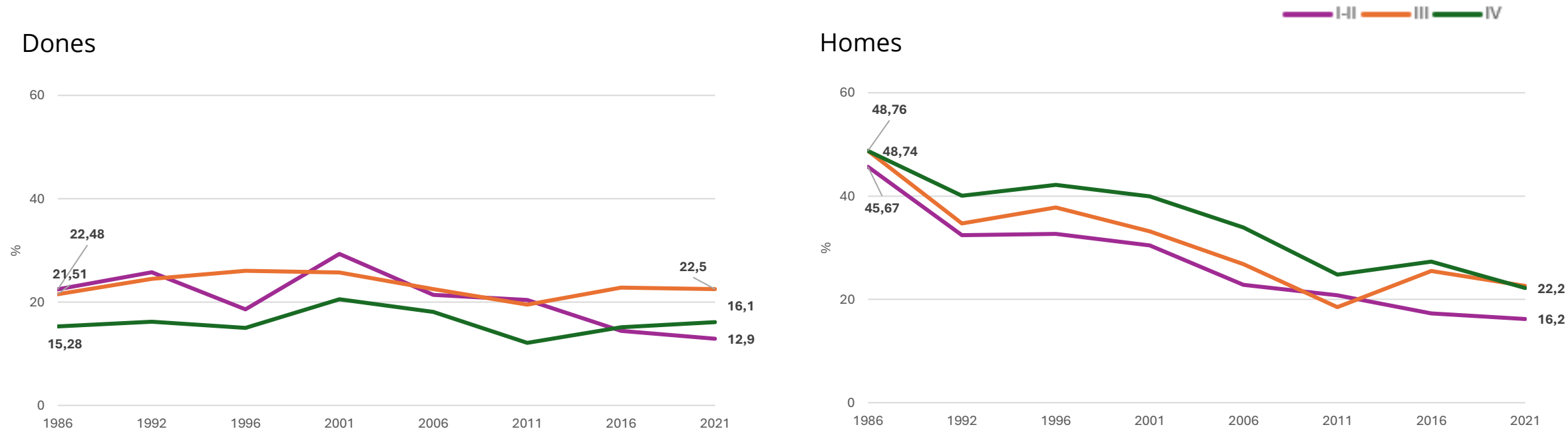

FONT: Enquesta de Salut de Barcelona

Hàbits relacionats amb la salut: Consum de tabac

L'hàbit tabàquic ha disminuït molt, sobretot en **homes**, però és més freqüent en les classes socials més desfavorides (IV i V). Entre les dones, la prevalença es manté estable durant tot el període.

► Evolució de la prevalença de consum de tabac habitual segons sexe i classe social. Barcelona, 1986-2021

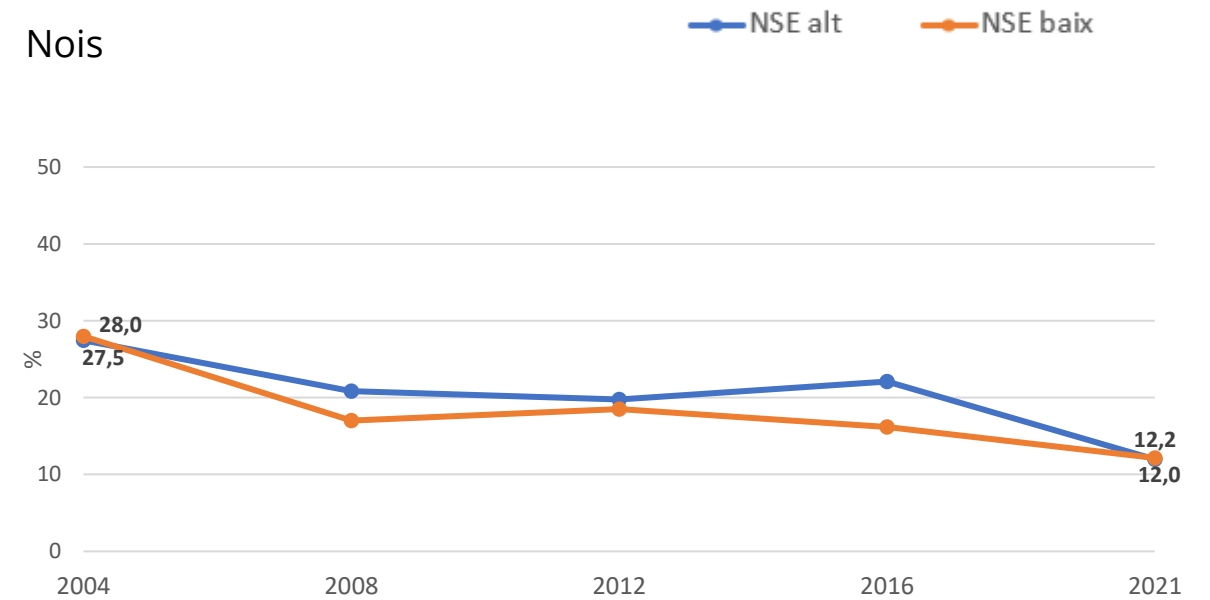
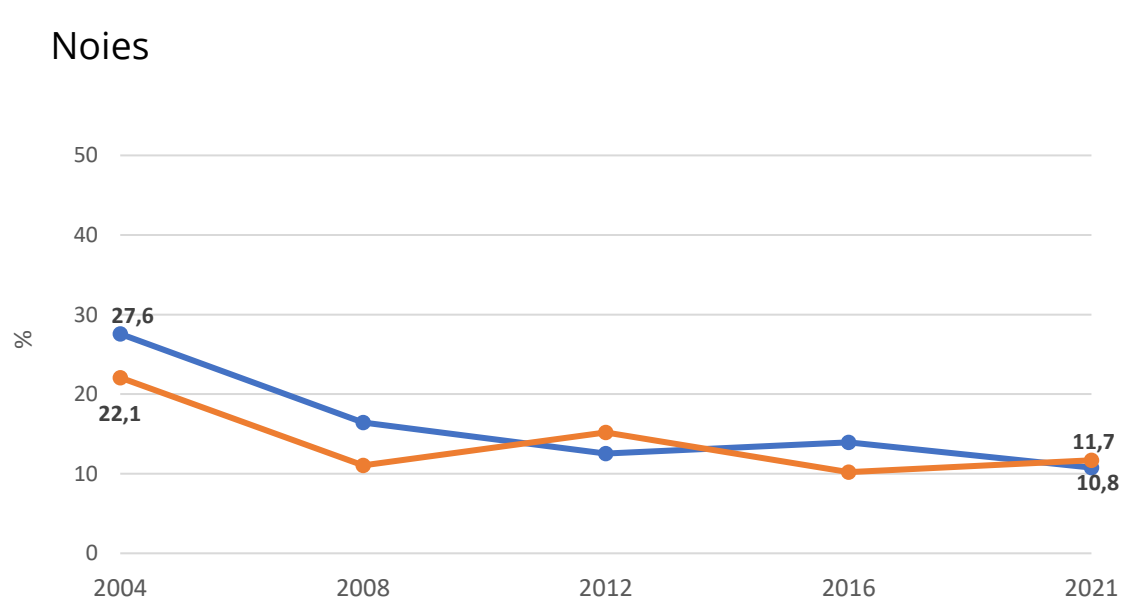

FONT: Enquesta de Salut de Barcelona

Hàbits relacionats amb la salut: Consum de cànnabis

Entre les persones adolescents s'observa un **descens en el consum de cànnabis en ambdós sexes**, sense diferències segons classe social.

- ▶ **Evolució de la prevalença de consum de cànnabis en els últims 30 dies entre adolescents, segons sexe i nivell socioeconòmic. Barcelona, 2004-2021**

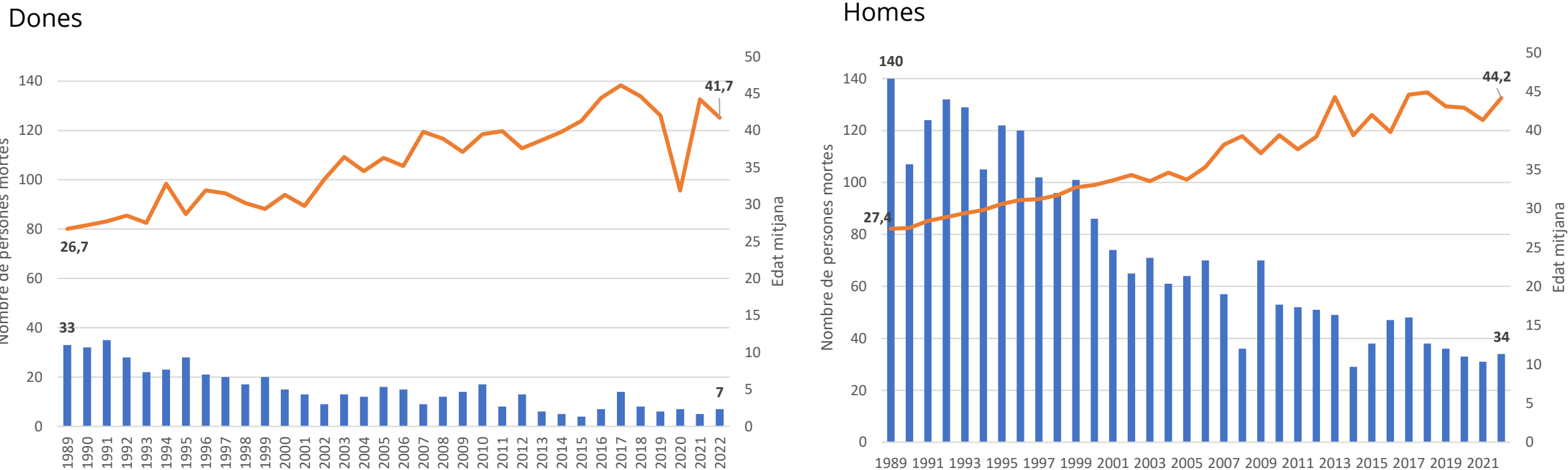
FONT: Enquesta FRESC

Hàbits relacionats amb la salut: Consum de drogues injectades

La **mortalitat per reacció adversa a drogues**, molt superior en homes, **ha disminuït** des de finals dels anys 80 **en ambdós sexes**.

Els **canvis en els patrons de consums i l'expansió dels programes de reducció de danys** són les principals causes.

► Evolució de les defuncions per reacció aguda adversa a drogues i edat mitjana de defunció. Barcelona, 1989-2022

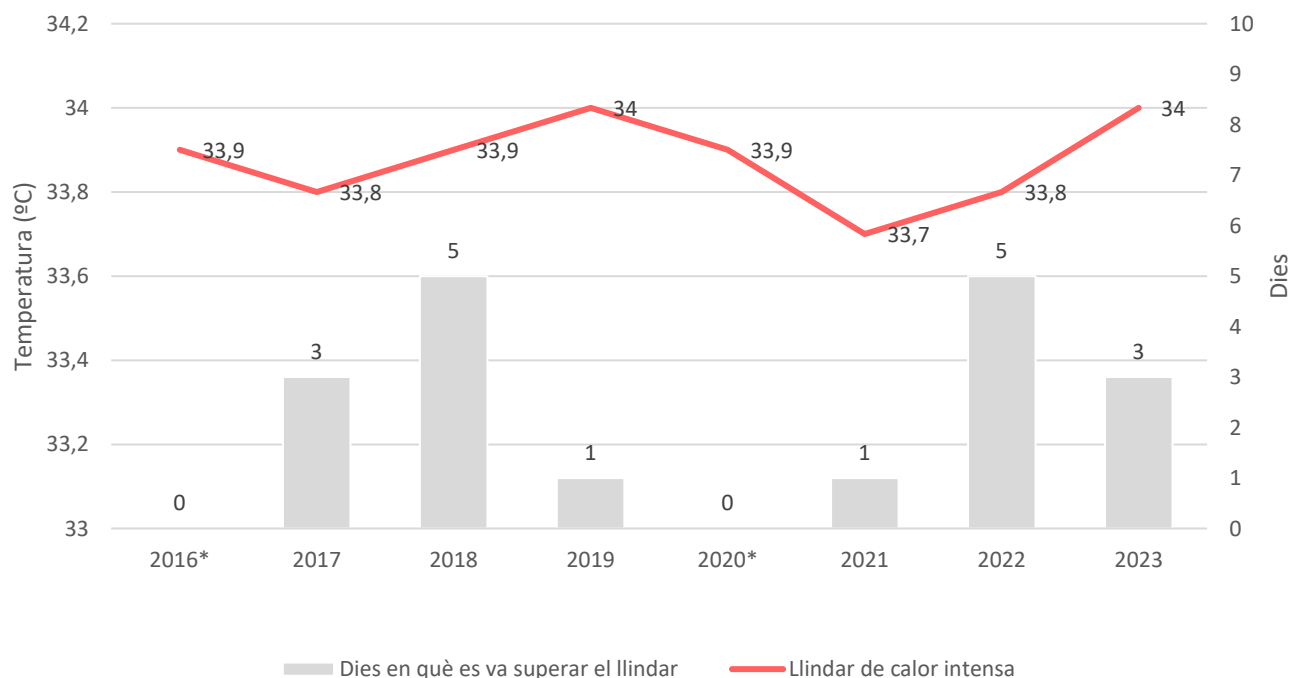
FONT: Agència de Salut Pública de Barcelona

Reptes per a la salut pública

Context Físic: Canvi climàtic

Els anys **2018** i **2022** van registrar el **major nombre de dies** amb **temperatures superiors** al llindar de **calor intensa** (5 dies, cada any).

► Evolució del llindar de calor intensa i dies en què es van superar entre maig i setembre. Barcelona, 2016-2023

Les **onades de calor** es relacionen amb problemes de salut. Les **dones** i les **persones de 75 o més anys** són els grups més afectats.

FONT: Elaboració pròpia a partir de dades de l'estació meteorològica automàtica del Raval

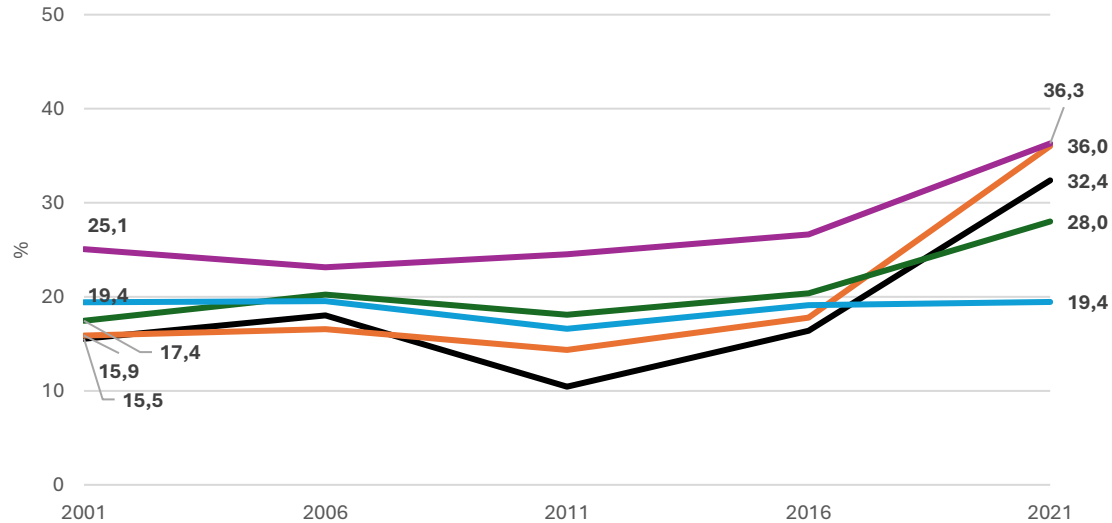
Estat de salut: Salut mental

Augmenten els problemes de salut mental, principalment els de caràcter ansiós-depressiu, sobretot a partir de la COVID-19

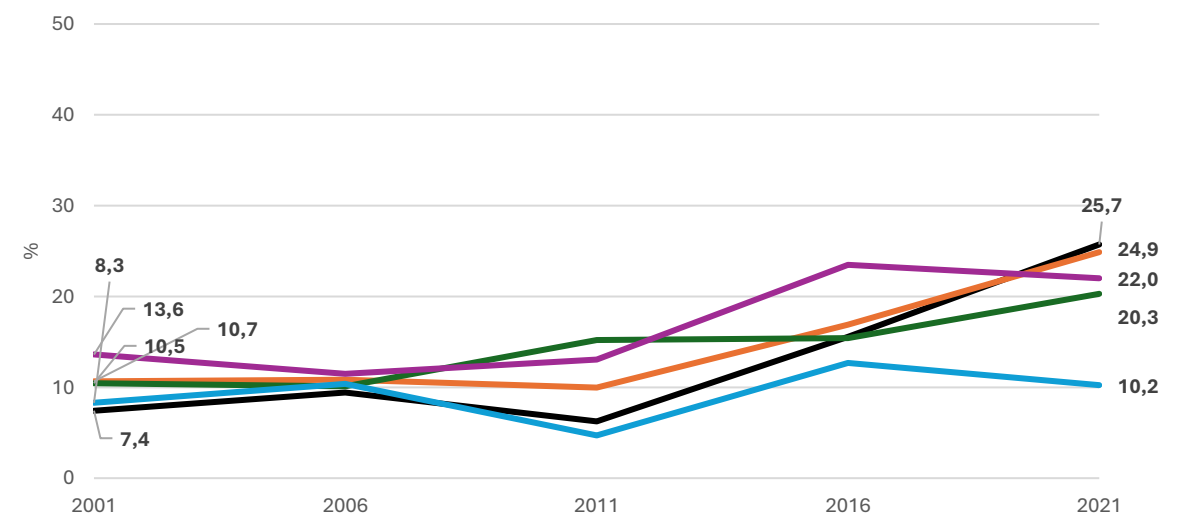
La **mala salut mental** és més freqüent entre les **dones**, les **persones joves** i les de **75 o més anys**

▶ Evolució de la prevalença de mala salut mental segons sexe. Barcelona, 2016-2021

Dones

Homes

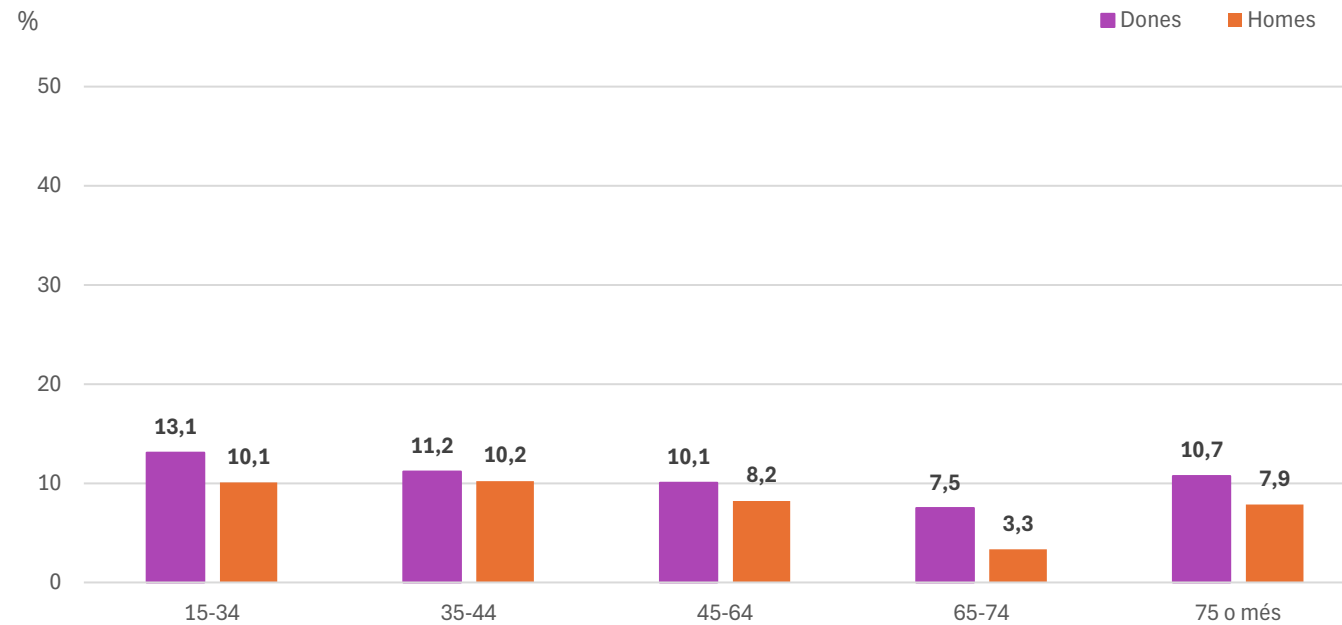

FONT: Enquesta de Salut de Barcelona.

Context Socioeconòmic: Soledat no desitjada

Gairebé el **10%** de **la població** major de 15 anys a Barcelona declara sentir-se sovint **sola**, especialment les **dones** i les persones més **joves**, amb un augment a partir dels **75 anys**.

► Població amb soledat no desitjada, per sexe i edat. Barcelona, 2021

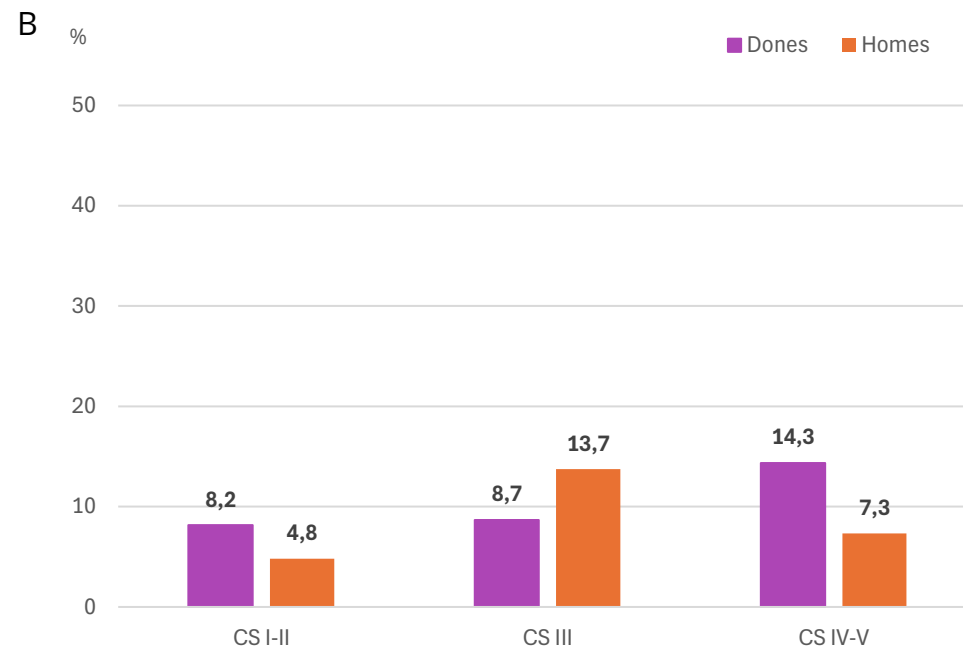
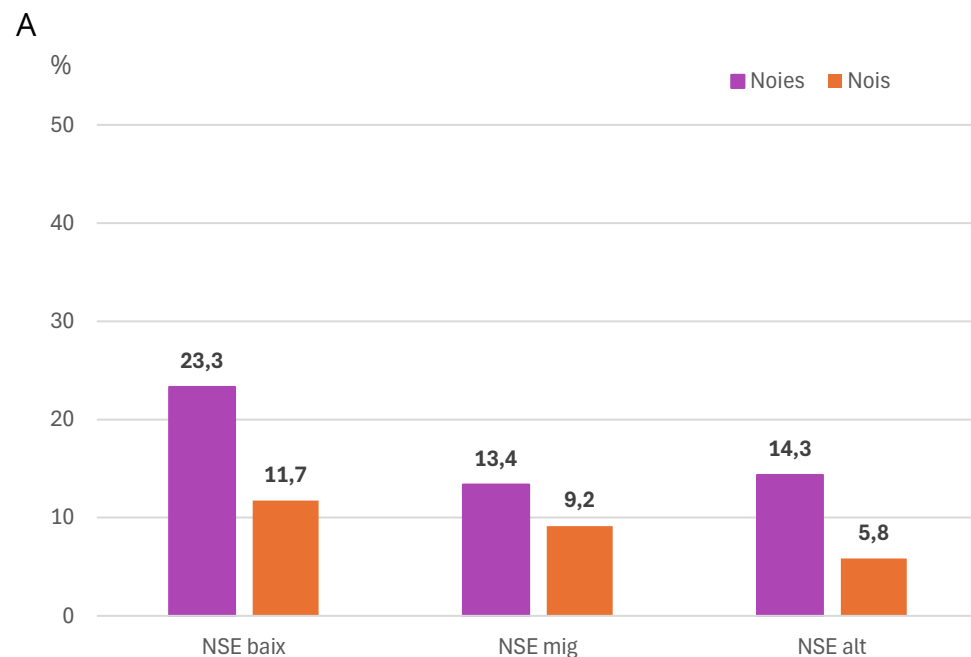
FONT: Enquesta de Salut de Barcelona i Enquesta FRESC

Context Socioeconòmic: Soledat no desitjada

En adolescents, la soledat no desitjada va ser més freqüent en els nivells socioeconòmics desfavorits, sobretot en les noies

En persones adultes, s'observa un gradient en les dones amb més prevalença de soledat en aquelles de classes desfavorides

► **Població adolescent (A) i població de 75 anys o més (B) que declara sentir-se sovint sola, per sexe i nivell socioeconòmic (NSE). Barcelona, 2021**

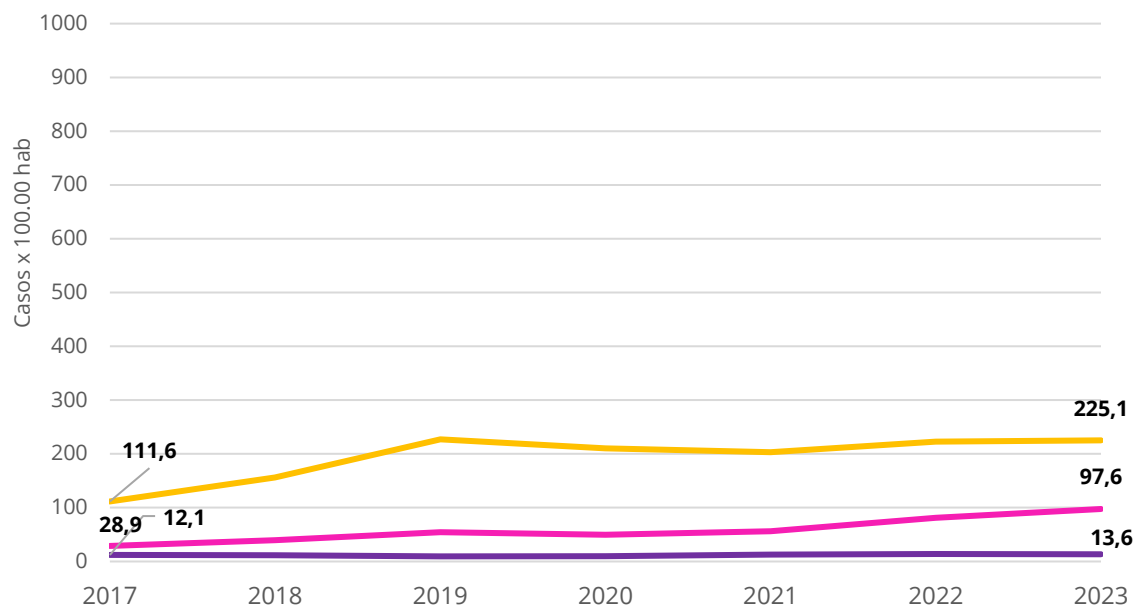
FONT: Enquesta de Salut de Barcelona i Enquesta FRESC

Estat de salut: Malalties transmissibles

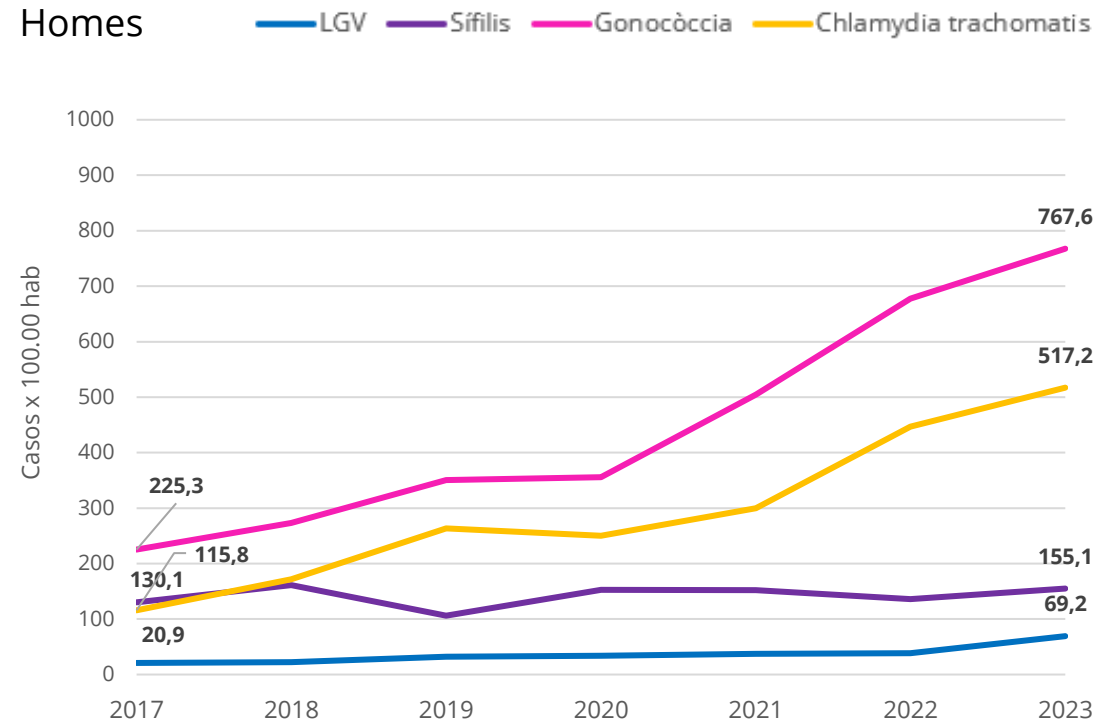
Les **infeccions de transmissió sexual (ITS)** han augmentat de manera contínua.
La seva incidència és més alta en homes que en dones.

► **Evolució de la incidència de la gonocòccia, la infecció per *Chlamydia trachomatis*, la sífilis i el limfogranuloma veneri (LGV) segons sexe. Barcelona, 2017-2023**

Dones

Homes

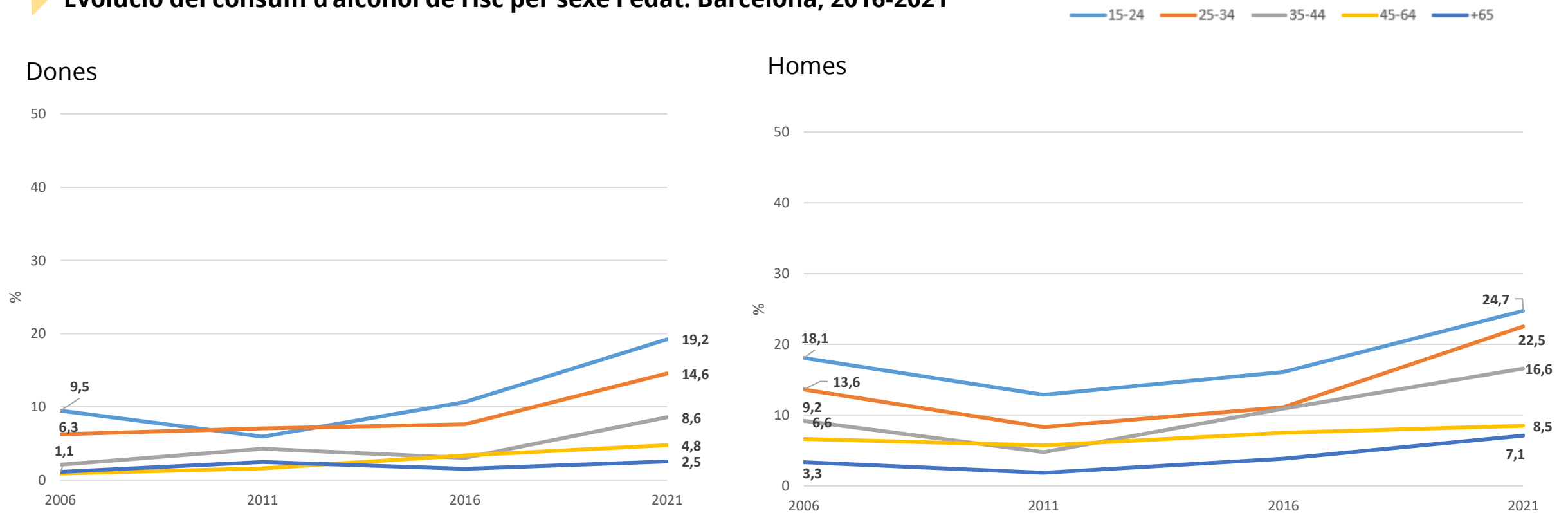

FONT: Agència de Salut Pública de Barcelona

Hàbits relacionats amb la salut: Consum d'alcohol de risc

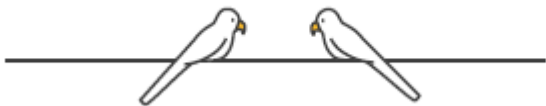
Durant el període 2006-2021, **ha augmentat el consum d'alcohol de risc**, més freqüent entre les **persones més joves**, després de la pandèmia per la COVID-19.

► Evolució del consum d'alcohol de risc per sexe i edat. Barcelona, 2016-2021

FONT: Enquesta de Salut de Barcelona

Conclusions

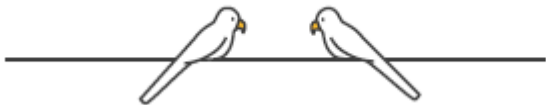
Canvis en les característiques sociodemogràfiques de la població:

- Barcelona té avui **més persones grans** i una població **més diversa**.
- Compta amb **més** persones amb **estudis superiors**, sobretot entre les dones.
- A més, ha augmentat la taxa d'activitat i l'atur ha disminuït, de manera destacada entre les dones.

Millora de la qualitat de l'aire :

- **La contaminació de l'aire s'ha reduït** en els últims 40, anys gràcies al compliment de les diferents normatives. Tot i això, els nivells d'NO₂, PM₁₀ i PM_{2,5} de l'aire continuen superant els valors recomanats per l'OMS.

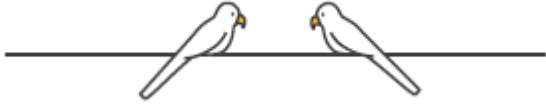
Conclusions

Millora general dels indicadors de salut de la població:

- **L'esperança de vida ha augmentat**, progressivament, des de 1984.
- A més, **s'ha reduït la mortalitat prematura per tumors i malalties del sistema circulatori** en ambdós sexes, en gran part gràcies a les millores en els programes de prevenció primària, la detecció precoç i els tractaments.
- **S'han reduït** notablement malalties com **la tuberculosi i la SIDA**, que fa 40 anys eren prevalents a la ciutat.
- **S'han millorat alguns hàbits relacionats amb la salut**, com la pràctica d'activitat física en ambdós sexes o els consums de tabac i cànnabis i també el de drogues injectades, en homes.

Conclusions

Alguns reptes per a la salut pública:

- Augment dels **problemes de salut mental**, a partir de la pandèmia de COVID-19, sobretot en dones i en les persones més joves.
- La **soledat no volguda**, que és més prevalent entre les dones, les persones joves i les de 75 anys o més.
- Augment de les **infeccions de transmissió sexual**.
- El **canvi climàtic**, relacionat amb les onades de calor que s'associen amb la salut, sobretot entre les persones més vulnerables.

40 anys d'informes de salut: avenços i reptes

Servei de Sistemes d'Informació en Salut
Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)

Ajuntament
de Barcelona

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

+B Agència
de Salut Pública